

กถอนจารึกแต่งประทีปที่บางปิ่น

เมืองงานรัชฎาภิเศกในรัชกาลที่ ๕

— — — — —

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าลักขณธิดาวัณ ทรงพิมพ์

เป็นของชำระช่วยในงานฉลองพระศุภพรณบัตร

๕ ๔/
เมือขรรกา พ.ศ. ๒๔๖๔

— — — — —

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

กลอนจารึกแต่งประทีปที่บางปิน

เมืองานรัชฎาภิเศกในรัชกาลที่ ๕

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าลักขณธิดาวัณ ทรงพิมพ์

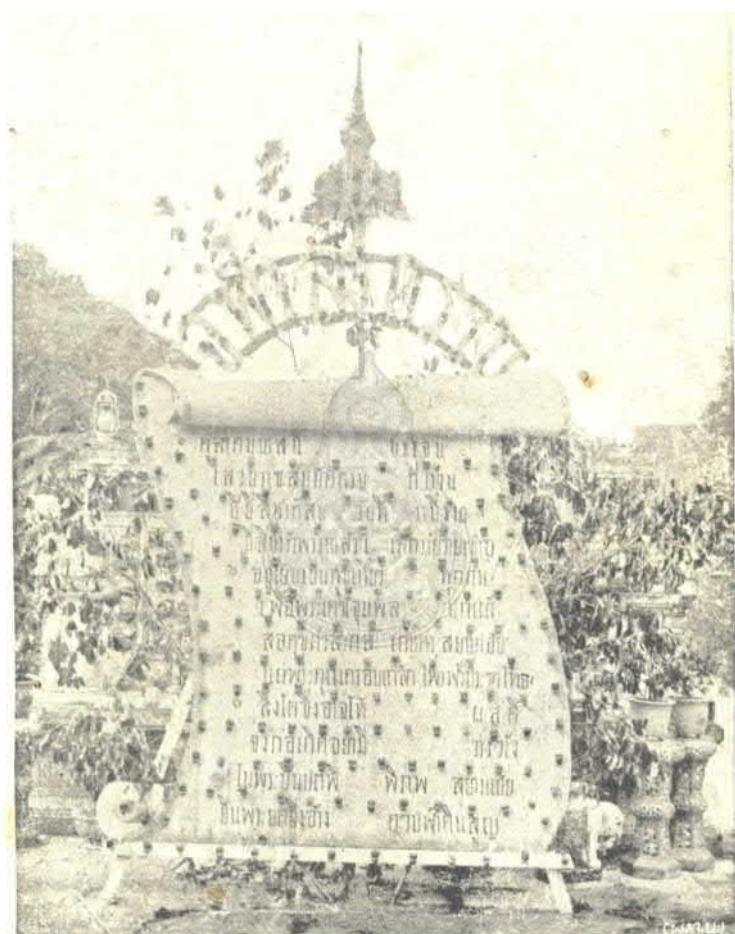
เป็นของช่วยเหลือในงานฉลองพระศุภรรมบัตร

๕ ๔/
เมือขระกา พ.ศ. ๒๔๖๔

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

ทับเลขของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช

สารบัญ

อธิบายเรื่องทำลัษณฺแประที่ปที่ขางปอิน

หน้า

บาณชีตบ้แลเฉลิมพระเกียรติ

(ตามจำนวนที่รวบรวมคำจารึกไว้ไว้ไว้แต่เท่านั้น)

ถวายไชยมงคล

หน้า ๘

สมเด็จพระรามาธิบดี (อู่ทอง) ที่ ๓

๑ ๑๐

สมเด็จพระราเมศวร

๑ ๑๑

สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒

๑ ๑๓

สมเด็จพระอินทราชาที่ ๒

๑ ๑๕

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒

๑ ๑๖

สมเด็จพระวิษณุราชา

๑ ๑๗

สมเด็จพระไชยราชาธิราช

๑ ๑๘

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ

๑ ๑๙

สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช

๑ ๒๒

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

๑ ๒๓

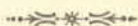
สมเด็จพระเอกาทศรถ	หน้า ๒๕
พระเจ้าทรงธรรม	„ ๒๗
พระเจ้าปราสาททอง	„ ๒๘
สมเด็จพระเจ้าฟ้าไชย	„ ๓๐
สมเด็จพระนารายณ์มหาราช	„ ๓๑
พระเจ้าเอกทัศ	„ ๓๒
พระเจ้ากรุงธนบุรี	„ ๓๓
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก	„ ๓๕
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย	„ ๓๘
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว	„ ๔๒
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	„ ๔๓

บาณฐี ไคมเฉลิมพระเกียรติยศ
(คำจารึกมีผู้จำไว้แต่เท่านั้น)

เจ้าแม่วัคคีสิต	หน้า ๔๕
๕๔ เจ้าพากรมหลวงเทพวดี	๔๖
๕๔ เจ้าพากุณชาลทิพยวดี	๔๗
๕๔ ท้าวเทพกระษัตรี	๔๘
กรมพระราชวังบวรมหาศักดิพลเสพ	๔๘
พระองค์เจ้าศรีพดนา	๕๓
๕๔ สมเด็จพระเจ้าพากรมหลวงวิสุทธิกษัตริย์	๕๒
พระยาอภัยนันทริกาภวตย์ (ทิศ)	๕๓
พระยาวิจิตรสงคราม ขางวางเมืองภูเก็ต	๕๔

บาญชีผู้ทำสับแล และโคมประทับ
(ที่พิมพ์คำจารึกในสมุดเล่มนี้)

ของหลวง	หน้า ๕๕
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ	๘
สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมพระภาณุ	
พันธุวงศ์วรเดช	๔๓
พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นนฤธิ์ธำรง	๓๐
พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์	๓๑
พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นสรวรรพสาทรศุภกิจ	๓๓
พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นสมมตอมรพันธุ์	๓๖
พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ	๓๕
พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิธาดา	๓๕
พระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนนริศรานุวัดติวงศ์	๔๒
พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าไชยันตมงคล	๓๘
พระบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากัลยาณประวดี	๔๖

พระสัมพันธวงศ์เธอ กรมหมื่นนฤบาลมุขมาตย์ นำ	๒๗
พระเจ้านครเชียงใหม่	๓๑
เจ้าพระยาภาสกรวงศ์	๓๑
พระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์	๓๓
พระยามนตรีสุริยวงศ์	๓๒
พระยาชลยุทธโยธินทร	๓๔
พระยาราชวรานุกูล	๓๓
พระยามหามนตรี	๓๔
พระยาอิศรพันธุ์โสภณ	๓๐
พระยาพิพิธโกไศสวรชัย	๓๕
พระมนตรียานกิจ	๔๗
พระอินทรเกษ	๓๗
พระสุนทรวานิชปริชา	๓๒
หม่อมอมรวงศ์วิวัฒน์	๔๔

ฅ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าศุทธาทิพยรัตน์	นำ	๕๒
เจ้าจอมมารคำชุ่ม รัชกาลที่ ๔	„	๔๕
เจ้าจอมมารคำแล	„	๕๓
หม่อมเจ้าน้อย ในกรมพระตำรงราชานุภาพ	„	๔๗
คุณหญิงเลื่อม มนต์วิสิขวงศ์	„	๕๔

อธิบายเรื่องคำจารึกแต่งประทับที่บางปะอิน

เมื่อปีมเสง พ. ศ. ๒๔๓๖ พระบาทสมเด็จพระรามา
ธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ์ พระเจดจอสมเกล้าเจ้า
อยู่หัว เสด็จดำรงราชสมบัติได้ ๒๕ ปี ครบเสวย
แห่งสัตพรรษ เปนอภิลักขิตสมัยซึ่งประเทศทั้งปวง
ย่อมนับว่ามงคลเขตรอนหนึ่ง แลในสยามประเทศนี้
นับแต่ตั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีมาจนถึงเวลานั้น
รวมจำนวนปีได้ ๕๔๓ ปี มีสมเด็จพระราชาธิบดีทรง
ปกครองมาแล้ว ๓๗ พระองค์ แต่ที่รัชกาลอื่นนาน
ถึงเสวยแห่งสัตพรรษอยู่ยิ่งกว่านั้นมีเพียง ๘ พระองค์
เพราะฉะนั้นจึงทรงพระราชดำริว่าในสมัยเมื่อรัชกาล
ครบ ๒๕ ปี ควรจะทำการพระราชพิธีแลบำเพ็ญพระ
ราชกุศลฉลองรัชกาลให้เป็นศิริมงคล จึงโปรดฯ ให้
ทำพระราชพิธีซึ่งทรงบัญญัตินามว่า รัชฎาภิเศก แล
การพิธีครั้งนั้นทรงแบ่งเป็น ๒ ภาค ภาคที่ ๑ ทรง

บำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวายสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
 สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงกรณมกุฏราชกิจ
 รัชกาลที่ ๖ และทรงอุทิศแด่บรรพบุรุษนา
 ผู้มีคุณประการแก่บ้านเมืองมาแต่ปางก่อน การพระ
 ราชกุศลภาคต้นนี้ทรงบำเพ็ญที่พระราชวังบางปะอิน เมื่อ
 ปลายเดือนกันยายนต่อกบเดือนตุลาคม รัตนโกสินทร
 ศก ๑๓๖๑ ภาคที่ ๒ จัดเป็นการพระราชพิธีราชาภิเศก
 ทำที่ในกรุงเทพ ฯ เมื่อเดือนธันวาคมศกนั้น

ในการพระราชพิธีราชาภิเศกภาคที่ ๑ ซึ่งทำที่บาง
 ปะอินนั้น โปรด ฯ ให้ขอแรงพระบรมวงศานุวงศ์แล
 ข้าราชการทั้งฝ่ายหน้าฝ่ายใน ช่วยกันทำสับแลแต่งประ
 ที่ปเป็นเครื่องสักการะ ทรงพระราชอุทิศถวายเฉลิม
 พระเกียรติยศสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช
 ครอบงำนวมทุกพระองค์ นอกจากนั้นโปรด ฯ ให้ทำเป็นโคมประที่ป
 ตกแต่งเครื่องสักการะ ทรงพระราชอุทิศถวายพระบรมพ
 บุรุษนา แลพระราชทานพระบรมวงศานุวงศ์ซึ่งล่อง

ล้วยไปแล้ว ตลอดจนข้าราชการผู้ที่ได้มีเกียรติคุณ
ปรากฏมาในพงศาวดาร ทรงเลือกสรรเองอีกเป็นอัน
มาก บันดาลชัยแลแลโคมเครื่องสักการะที่ทำในครั้ง
นั้น แล้วแต่ผู้ทำจะคิดณชอบอย่างอย่างไรตามแต่จะเห็น
งาม กำหนดให้มหารัชมงคลไว้ให้คนกุศกราย ว่าเป็น
ของทรงพระราชอุทิศถวายถวายพระราชทานท่านผู้ใด แล้ว
ให้ไป ตั้งแต่งเป็นเครื่องประทับรายไปใน ลานพระราชวัง
ข้างปะอิน ตั้งแต่พระที่นั่งวโรภาศพิมาณ พระที่นั่งอุทธยาน
ภูมิเสถียร พระที่นั่งวิสุทธิทัศนาศาล ตลอดไปจนบริเวณ
พระที่นั่งเวหาศจำรูญ กำหนดให้จุดประทีปแต่ค่ำวันที่ ๓๐
กันยายนไปจนวันที่ ๒ ตุลาคม รวมเป็น ๓ คืน

ส่วนการทรงบำเพ็ญพระราชกุศลนั้น เริ่มงานเมื่อ
วันที่ ๓๐ กันยายน ไปรต ฯ ให้เชิญพระพุทธรูปปาง
ต่าง ๆ ซึ่งประจำรัชกาลของสมเด็จพระอริยวงศาคตมหาราช
ทรงกรุงศรีอยุธยาแลกรุงธนบุรี รวมด้วยกันเป็น ๓๔

พระองค์ ตั้งบนม้าหมู่ในพระที่นั่งวโรภาศพิมานข้าง
 ด้านตะวันตก พระพุทธรูปประจำรัชกาลกรุงรัตนโกสินทร
 ๕ พระองค์ ตั้งบนม้าหมู่ทางด้านตะวันออก ตรงกลางตั้ง
 พระไชยวัฒน์ประจำรัชกาลที่ ๕ แลพระพุทธรูปประจำ
 พระชนมพรรษาคนนั้นบนพระแท่นมณฑลมีเครื่องสักการ
 บูชาพร้อมทั้ง ๓ แห่ง ถึงเวลาค่ำเสด็จออกพระที่นั่ง
 วโรภาศพิมาน ทรงประเคนผ้าไตรแลยามกับ พัดรอง
 ซึ่งโปรด ฯ ให้ทำขึ้นสำหรับงานนั้นแก่พระสงฆ์ราชา
 คณะถานานุกรมเบญจัญญ แลเจ้าอธิการพระอาราม
 ในจังหวัดกรุงเก่า เมืองลพบุรีแลเมืองอ่างทอง กำหนด
 ตามพระอารามซึ่งสมเด็จพระอริยวงศาคตมหาราชญาณิ
 วงศ์แต่ปางก่อนได้ทรงสร้างแลปฏิสังขรณ์นั้นข้าง ก้า
 หนดโดยถานานคึกคักข้าง รวมจำนวนพระสงฆ์ ๓๘ รูป
 เท่าจำนวนสมเด็จพระอริยวงศาคตมหาราช มีพระธรรมราชาวัตร
 (ค่าย) วัดเสนาสนารามเจ้าคณะเป็นประธาน แล้วยพระ
 สงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ เมื่อเสร็จพิธีสงฆ์แล้วเสด็จพระ

ราชดำเนินเที่ยวทอดพระเนตรลัษแล แลโคมเกรือง
 แต่งประทีปที่พระบรมวงศานุวงศ์ แลข้าทูลลอองธุลีพระ
 บาทจักทำไปตั้งไว้นั้น

วันที่ ๑ ตุลาคม เวลาเช้าเสด็จออกทรงประเคนอาหาร
 บิณฑบาตพระสงฆ์ซึ่งใต้เจริญพระพุทธรูป เวลาเลี้ยง
 พระอาลักษณ์อ่านประกาศสังเวทเพชคา แล้วพระ
 ราชทานเหรียญรัชฎาภิเศก ซึ่งทรงสร้างขึ้นเป็นที่
 รุดกในงานนั้น แก่พระบรมวงศานุวงศ์แลข้าราชการทั้ง
 ขวง ครั้นเลี้ยงพระเสร็จแล้วมีการเวียนเทียนสมโภช
 เป็นเสร็จการพิธีในตอนเช้า ถึงเวลาบ่าย ๔ โมงพระ
 สุ่มคามวัดในแขวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอันมาก
 มาโดยกระบวนเรือตามประเพณีเมือง เพื่อดูพระ
 พรไชยมงคล จึงเสด็จลงประทับที่แพในสระน้ำพระที่
 นั้งอุทยานภูมิเสถียร แล้วพระราชทานพระบรมราชา
 อนุญาตให้พระสงฆ์เข้าไปถวายพระพรพระที่นั่น เวลาค่ำ

เสด็จ ออก ทรงสดับพระธรรมเทศนาที่พระที่นั่งวโรภาส
พิमान พระธรรมราชาวัตร (แสง) วัดนิเวศน์ธรรม
ประวัติ ^๕เมื่อยังเป็นพระอมวาทิรักชิตถวายเทศนาใน
^๕เรื่องพระราชพงศาวดาร และอนุโมทนาพระราชกุศล
กัณฑ์ ๑.

วันที่ ๒ ตุลาคม เวลาค่ำเสด็จออกพระที่นั่งอุทยาน
ภูมิเสถียร พระราชทานผ้าไตรแด่เครื่องบริวารแก่
พระราชาคณะซึ่งเป็นสหชาติ ๒ รูป (คือพระธรรมเจดีย์
เข้ม วัดพระเชตุพน เวลานั้นยังเป็นที่พระอมรเมธา
จารย์ อยู่วัดมหาธาตุรูป ๑ พระคุณวงศ์ ๗ วัดปรโม
ยิกาวาส เวลานั้นยังเป็นที่พระธรรมวิสารทอยู่วัดบรมวงศ
รูป ๑) แล้วเสด็จขึ้นยังพระที่นั่งเวหาศจำรูญ ไปรด ๗
ให้เชิญพระบรมวงศานุวงศ์ แลข้าราชการเข้าไปฟังมโหรี
เสร็จแล้วเสด็จประทับที่เสวยเครื่องว่างพร้อมกับผู้ที่ได้รับ
เชิญทั้งปวงนั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่ยาเธอ เจ้าฟ้า

ภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระภาณุพันธุ์วงศ์วรเดช
กราบบังคมทูลถวายพระพรไชยมงคลแทนพระบรมวงศา
นวงศ์ข้าทูลลอองธุลีพระบาทแลอาณาประชาราษฎร์ทั้งปวง
และมีพระราชดำรัสตอบ . เสรีการเลียงแล้วเสด็จขึ้น
เป็นเสรีงานรัชฎาภิเศกที่บางปะอินเพียงนี้

ลัษณประทีป แล โคมเครื่องสักการะที่ทำกันครั้งนั้น
ผู้ทำทั้งใจจะทำสนองพระเดชพระคุณให้ถึงงามสมพระ
ราชประสงค์ ทำมากด้วยกันก็เกิดเป็นการประกวด
ประชันกันในกระบวนแบบอย่างที่ทำนั้น ผู้ทำบางคน
เป็นกวีคิดทำคำจารึกเป็นโคลงฉันท์กาพย์ กลอนให้ ไพ
เราะเพราะพริ้งเป็นเครื่องประดัยเพิ่มเต็มฝีมือช่างขึ้นอีก
ชั้นหนึ่ง เมื่อทราบดีถึงผู้อื่นก็พากันเห็นชอบด้วย ที่แต่ง
ไว้เองก็แต่งบ้าง ทว่าท่านผู้อื่นให้ช่วยแต่งให้ก็มี
จึงเกิดกลอนจารึกลัษณประทีปที่บางปะอินขึ้น
ด้วยเหตุนี้ แต่ที่ไม่สามารถจะแต่งก็มี มิได้แต่งกลอน
ทั่วไปทุกรายเกณท์

กลอนจารึกเครื่องแต่งประทีปที่กล่าวมานี้ เรียก
 กันเป็นสามัญว่า “จารึกลับแลไฟที่ข้างปะอิน” แต่จะมี
 จำนวนมากน้อยสักเท่าใดทราบไม่ได้ ด้วยไม่ปรากฏ
 ว่ามีผู้ใครรวบรวมไว้ให้หมด เพราะเป็นของแต่งกันขึ้น
 นอกเขตที่^{๔๔} ไม่มีเจ้าหน้าที่จะรวบรวม ต่อมาแล้วล่วง
 มาช้านาน กรมพระสมมตอมรพันธุ์^{๔๕} จึงทรงพยายาม
 รวบรวมได้ไว้ในกรมราชเลขาธิการข้าง กรมการ
 หอพระสมุดวชิรญาณ เมื่อก่อนตั้งเป็นหอพระสมุด
 สำหรับพระนคร ได้รวบรวมไว้บ้าง มีอยู่แต่ ๒ แห่งเท่านั้น
 เมื่อจะพิมพ์ครั้งแรกได้ขอมาสอบกันทั้ง ๒ ฉบับ แล
 เทียบสัณฐานตามท่อน มีผู้จำไว้ได้บอกให้จดมาข้าง
 จึงรวบรวมกลอนลับแลไฟได้แต่เท่าที่พิมพ์ในสมุดเล่มนี้
 แต่ผู้อ่าน คงจะเห็นได้ว่าเป็นหนังสือที่แต่งคิน่าอ่านแทบ
 ทั้งหมด ถึงรวมได้เพียงเท่านี้ ที่ได้พิมพ์ให้อ่านกันแพร่
 หลายก็ควรยินดี แลขอจบพระคุณท่านผู้^{๔๖} ที่โปรดให้พิมพ์
 ขึ้น

จารึกลับแล

ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ

โคลงถวายไชยมงคล

๑ ตุลาคมมาส^๕
เสวยราชสมบัติครอบ
บยสืบห้าสย^๕
บยสืบห้าพรรษาถ้วน

บรรจบ
ถ้วน
วันที่ หนึ่งนา
เลิกร้ายวายเชิญ ๑

๒ ชยเย็นเป็นสุขเทียร^๕
เพื่อพระเกษมศานต์
สอสุขทั่วสาทุก
แผ่พระคุณครอบเกล้า

ทุกคน
ปกเกล้า
เกษมศานต์ สยามเฮย
ไพโรฟ้าประชาไทย ๑

๓ สิ่งใดซึ่งอาให้^๕
ของง่เกิดขมี
ในพระบ้นปลพิ
บ้นพระยศยิ่งอ้าง .

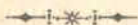
ผลดี
ว่างว่าง
พิภพ สยามเฮย .
ควมฟ้าดินสุญ ๑

จารึกฉบับแปล

ของพระเจ้านั่งงยาเอช กรมหมื่นนอติครอคมเดช

เฉลิมพระเกียรติยศ

สมเด็จพระรามาธิบดี (อุทอง) ที่ ๑

๑ นัยบแต่ไกรราช	สมบัต
ยัสยหัวโดยวัฒน์	ชยู่เกล้า
างทรงศษเกษมสวัสดิ์	สยบตช นานเทอญ
สรวโรคแลสังเครา	หล็กพณมลายสุญ ๗
๒ ชุมประทีปที่คณัน	สยามิศร
ทรงพระราชอุทิศ	ต่อไท
รามาธิบดีอิศร	ราชเริ่ม วงศ์เฮย
เปนเครืองสักการไค	ทงอ้างวาชเฉลิม ๗
๓ ท้าวเริ่มรังสฤษดิ์ท้าว	แคนทวา ราแซ
เชิดชาตีสยามปรีชา	ท้วทัง
ไคสังขทัภนิมา	วิญคุ นครเฮย
ไครมไมหมันครัง	บับสรวังพระนคร ๗

จารึกถ้ำแล

ของพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นราชศักดิ์สโมสร

เฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระราเมศวร

๑	ชาวลาชวลิตถ้วน	มเลืองลี
	สมเด็จพระภูวจักรี	ผ่านเผ้า
	สยามรัฐราชพลี	อุทิศส่วน กุศลแด่
	ถวายพระราเมศวรเจ้า	อุยอเบียงเขาวาณ ๑
๒	ผู้ผ่านถวัลยรัชถ้วน	สองควา
	ในนครทวาร	ก่อน
	ประสพพระบรมสา	ริกธาตุ
	แสตงนิมิตรเชิดชี่	เหตุให้คู่ขเกษม ๑
๓	เปรมกรรมลไถ้สร้าง	อาราม
	สถูปมหาธาตุนาม	เกริกก้อง
	ทวยราษฎร์อิริยาม	ขยอนเดช พระนา
	เขียงใหม่ขอมราชคัซัง	พ่ายแพ้วฤทธิ ๑

๕ ภูมิละโลกแล้ว
เชิญรับซึ่งสรรพสักการ

มานมุงมโนสมาน
เชิญพระเชิญช่วยชี

๕ ภูมณฑลเทพไท
เผยอพระเกษแม่ไป
อาณาจักรราชทุ่งไฟ
โคประสงค์อย่าช้า

เลอพิมาน ไชยา

นั่น

ประสิทธิสิ่ง สวัสดิ์เทอญ

• ช้องให้ศุภผล ฯ

โผไท

ทั่วหล้า

ศาลบึง เทอญนอ

สถยทิไค้ โดยหวัง ฯ

จารึกถ้ำแล

ของพระยาราชวรวงศ์ (อ่วม)

เฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒

๑ สมเด็จพระบรมนารายณ์ จอมสยาม รัฐเอษ

พระราชฤไทยงาม

ผ่องแผ้ว

พระชนม์สืบตาม

สุริย คติแฮ

ที่หนึ่งจุลาคมแล้ว

นับถว้นครบหน้า ฯ

๒ รัตนโกสินทร์ศกรัช

สืบสอง

ทรงพระอนุสรณ์ของ

เศษไท้

โบราณราชทั้งผอง

ครองอยู่ร เบศนา

ทั้งเครื่องสักการไหว้

อุทิศทั้งผลถวาย ฯ

๑ สมเด็จพระบรมนารายณ์ไท้

ราชา อีราชเอษ

ทรงพระเกียรติยศ

สถูปให้

สองพระเชษฐภคินี

สองชีพ สุนัข

เฉลิมราชสมบัติได้

สดวกด้วยขามมี ฯ

๔ จึงมีมนต์อัน

ราชกุศลอุทิศมา

ขอคุณรัตนไตรยา

จงช่วยบำรุงเชื้อ

๕ ให้พระชนม์ยิ่งผู้

ศิริราชสมบัติสถาน

สืบราชประยูรไพศาล

อริราชโรคภัยล

๖ ขอพระทรงสวัสดิ์สถน

สยของทั่วทิศทุกเขตร

ไทยอำนาจบารมีศ

สมดังเจตนาเค้า

ไมทนา

ก่อเกื้อ

นภาพ เทพแซ

ชาติยศวามเคนสยาม ฯ

ยืนนาน

ประเทศนี้

ไยสุก สุนอ

หลักพันบาทของสุ ฯ

ภาเคช พระเอย

สยคเกล้า

อรรมีก ราชแซ

คิดทั้งสักการ ฯ

จารึกลับแล

ของพระยาพิพิธโกเศสวรยศ

เฉลิมพระเกียรติยศ สมเด็จพระอินทราชาที่ ๒

๑ ทรงอุทิศบุษิตไท้	จอมลยา มีศรีไชย
นามพระอินทราชา	อิราชเจ้า
เสด็จเกลิงอยุธยา	ยศยิ่ง ยืนแซ
ศักราชกำหนดเกล้า	แปดร้อยสิบเจ็ดปี ๑
๒ ทพเวียงเชียงใหม่แพ	ขารมี ท่านนา
อีกเสวตกีรีนี้	สั่ว
เอารสพระคินต์	ทวายกลั๊ ชนนา
เผยแพร่เกียรติไท้ท้าว	ท้าวแสนแสนสยาม ๑

จารึกถ้ำแล

ของพระเจ้านั่งงยาเออ กรมหมื่นสมมตอมรพันธุ์
เฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒

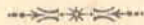
สิทธิราชย์

๑๑ เคารพพระภูบาล	ณบรรณอภยทอชา
ทรงนามพระรามา	ธิปัตถ์ทั้งสอง ฯ
๑๒ นัยเนื่องประยูรราช	นรนาถพระอุทของ
สถิตยณำครอง	จิรัฐประภิชฐาน ฯ
๑๓ ขอบันสยามรัฐ	ฐณปะจุบันกาล
รงย่นพระชนมาน	นฤทุกขพาธา ฯ
๑๔ ดำรงมไหสวรรย์	ชติพรยศคณา
เนิ่นกว่าพระรามา	ธิปัตถ์บรรณเทอญ ฯ

จารึกถ้ำแล

ของพระอินทรเทษ

เฉลิมพระเกียรติยศ สมเด็จพระรัชฎาธิราช

๑ พระบาทบรมนาถเจ้า จอมมหา ทิลกเขย
ทรงพระอนุสรณ์ชัทยา เก้าไข

เฉลิมนามพระรัชฎา ธิราช กุมารเขย
แรกภิเศกพระชนม์ไท่ ครบห้าสิบห้า ๖

๒ ทรงพระราชดำริห์ให้ ทำลาย แลเขย
พร้อมเครื่องเพลิงประคับ สว่างแผ้ว

เป็นพระเกียรติยศกับ เบญจรัช กาลนอ
เสด็จพระราชอุทิศแล้ว เทพไท่ถวายเป็นพร ๗

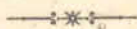
๓ ความ พิบัติน้อยอย่าง ข้ามมี พระเฮย
เจริญ สวัสดิ์เกษมศรี ศชลัน

จง ทรงพระชนม์ทวี ร้อยพรรษ กาลแซ
มี ถึงสัมภเวสี พัน นัยแท้สงไสย ๘.

จารึกลับแล

ของพระยามหามุนี

เฉลิมพระเกียรติยศ สมเด็จพระไชยราชาธิราช

๑ พระไชยราชาเจ้า

อภัยยา

เสด็จยกพลยกยาศรา

พริ้งพริ้ว

ลู่เชิงใหม่นครา

พลร่วม แรมเซย

ถาวรน้อยมนน้อม

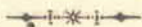
กราบไหว้ถวายเมือง ๑

จารึกลับแล

ของเจ้าพระยาภาสกรวงศ์

เฉลิมพระเกียรติยศ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ

๒๘ ส่วนพระกุศล ซึ่งทรงอำพน ในมงคลการ เปน
 ธรรมอันดี มีผลไพศาล ชนชมชื่นบาน นอบน้อม
 โมทนา ฯ

๑ ทรงราชอุทิศ ประสงค์ปลงจิตร แด่หมู่เทวา ทั้ง
 มหาภักตร์วิชัย บวรบุญชญาธิ์ ลำดับลงมา จนถึง
 บัณฑิต ฯ

๑ ทั้งพระราชวงศ์ เสวกตำรง ความชอบมหันต์
 เพื่อให้ปราโมทย์ นุโมทนาพลัน ชื่นชมหลุดพรชัย
 เหมือนไถ่สังสม ฯ

๑ ส่วนนันทวาท สมเด็จพระฤาษาย จักรพรรดิบรม เจริญ
 โมทนา ทรรษาชื่นชม แลเจริญอิริยาบถ ในไมตรีปอง ฯ

๑ สรรวมสามโอภาส ยิ่งใหญ่อำนาจ โลกธาตุทั้งผอง
ย่อมพึ่งพานัก ที่พักประคอง พันทุกขมูลมอญ ได้
สมปรารถนา ฯ

๑ เกษะขณนั้น ซึ่งพระจอมธรรม ทรงบำเพ็ญมา แล
ล้ำเทเวศร์ มีเจตน์โมทนา งามกาลเทวา นภาพแผ่ผัน ฯ

๑ อนึ่งทั้งภษศรีย ซึ่งเกลิงถวัลยรัช ทวทั้งเขตรชัณท์
ทั้งเก่าทั้งใหม่ อานภาพหลากกัน ได้โมทนาธรรม
สุจริตจำรูญ ฯ

๑ ทั้งมวญอำนาจ งามพิทักษ์ไทธิราช ขรมนารณเรศ
ให้เจริญความสุข นฤทุกชาครุ พระชนม์ไพบูลย์
กว่ารัชชพรพกาล ฯ

๑ ไทพระประสงค งามเสวีเจ้านง นักใดทุกสถาน
ขยารัฐองชัค พระฤไทยปาน กวงรัตนชัชวาลย์
ไซศิรศเรืองศรี ฯ

๑ เหล่าขรินทรราช มุ่งร้ายหมายมาก พระบาทนฤบค
งามเลื่อมสุญหาย แพ้พ่ายขารมี กลับมายินดี นบน้อม
อ่อนเคี้ยว ฯ

๑ สรรวมไอศวรรย์ ของพระจอมอรรคม์ สยามินทร์
 จำเนียร ยศยาวยืนยง มั่นคงเสถียร มงคลสมัยเวียน
 กว่าครั้งตรีศุภ ๖

๑ สรรวมสรรพอำนาจ ปกป้องสยามราชรัฐ เข้มแข็ง
 เชื้อสายสุญ อภัยรัฐลาภ ดกลไฟบุลย์ รุ่งเรืองจำรูญ
 ชั่วฟ้าดินชวร ๖

๑ ส่วนนั้นคือข้า บาทเบงมุลิกา เจ้าพระยาภาสกร
 วงศ์ยิ่งสวามิภักดิ์ ต่อเนื่องมหิศร ปรีกาสาทร วจิตร
 ประดิษฐาน ๖

จารึกลับแล

ของพระยามนตรีสุริยวงศ์ (ชั้น บุนนาค)
เฉลิมพระเกียรติยศ สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช

- ๑๖ รั้งสรรค์ชั้นช่องชวาลา เป็นเครื่องสักการ
ระองค์สมเด็จพระนรินทร ๑
- ๑ พระมหาธรรมราชาธิราช ซึ่งครองนคร
พิศณุไปแล้วเพิ่มไพร่ไทย ๑
- ๑ ก่อเกิดคู่แก้วกันไภย คือราชดไวย
นเรศวรแลพระเอกา ๑
- ๑ อาจปลุกเปลืองแหล่งหงษา คั่นครองมหิศรา
นภาพประเทศเขตรสยาม ๑

จารึกฉบับแล

ของพระเจ้านั่งยาเออ กรมหมื่นสรวพสาทรศุภกิจ
 เณลิมพระเกียรติยศ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

๑๖ สักการเจ้ากรุงทวาท ๖ ที่อยุธยา

นเรศวรวันจันทร์ขึ้นสี่ยาม ฯ

๑ หัวหาญชาญชัยวสงคราม พระเสด็จปราบปราม
 วิทิตวิเทศเขตรชัณฑ์ ฯ

๑ หลายเมืองแห่งเครื่องราชบรรณาการมาคัล
 เคารพในเบื้องบาทมุล ฯ

๑ กู้เกียรติสยามภพไพฑูลย์ พระเดชเรืองบุญ
 ไพริบ่หาญราญรอน ฯ

๑ คายนัสมเด็จมหิศร ครอบกรุงอมร
 รัตนโกสินทร์ปัจจุบัน ฯ

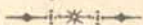
๑ ทรงปรารภยกเขื่อนวัน นับแต่เถลิงถวัลย์
 ยวราชสมบัติสืบมา ฯ

- ๑ ใ้ยี่สิบห้าพรรษา เป็นที่ปรึกษา
ภิรมย์จึงทรงกอบการ ฯ
- ๑ พระราชกศลโอฟาร อาทิอวยทาน
เพื่อเกิดสวัสดิพัฒน์ผล ฯ
- ๑ ขอพระจอมสยามมณฑล ฝังพระชนม์
ชย่นานประมาณศกหลาย ฯ
- ๑ สิ่งเศร้าใจเขาเสื่อมคลาย ความร้ายงกลาย
เป็นกิดังราชทูไทย ฯ
- ๑ ขอให้พระเกียรติภูวไนย ปรากฏชวรไป
ตลอดพิภพสากล ฯ
- ๑ พระเดชกิงแสงสุริยน แล่ทั่วธรรกาล
สถลศัทรุสูญกษัย ฯ

จารึกลับแล

ของพระเจ้านั่งยาเธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิธาดา

เฉลิมพระเกียรติยศ สมเด็จพระเอกาทศรถ

๑	ลับแลประทับไว้	ทรงอุทิศ ถวายแซ
	กษัตริย์สยามนามบพิตร	เพี้ยกพร้อง
	เอกาทศรถธิศ	บรรราช แลนา
	ผดุงราชฐานำราชพิธี	เกศพุ่มแก้วสยาม ฯ
๒	สงครามโดยเสด็จด้วย	โดยเชษฐ ทำนนา
	แผ่ราชอาณาเขต	ใหญ่กว้าง
	เผยเกียรติกระเทิงเดช	กลทั้ว ทิศเขย
	เสด็จสู่สุคติข้าง	เขยวไค้ไชยเตลง ฯ
๓	เปล่งพระวิริยภาพพัน	พรรณา
	พระสฤษฏีกฤชวิภา	กฏไว้
	เป็นหลักพิพากษา	คคิตราย น้แล
	กับทุกขเสริมสุขให้	ทั่วถ้วนแคนเกษม ฯ

๑ เปรมใจไทยทั่วหน้า	สำราญ
เพราะพระบำรุงการ	ครกครน
แข่งเรือแข่งเรือขนาน	ขนักแห่ แห่นเซย
ตามนักชกตฤณ ^๔ พน	จิตรถวันทวยสยาม ฯ
ไกล ^๓ ๒ ตามประทีปพิรุณลง	สมัยพระครอบครองหล้า
บรรจบยี่สิบห้า	ครบถ้วนจำนวนฉนำ ฯ

จารึกลับแล

ของพระสัมพันธวงศ์เธอกรมหมื่นนฤบาลมุกมาตย์

เฉลิมพระเกียรติยศ พระเจ้าทรงธรรม

๑ ชุมมอโร มหาราชฯ อันว่าผู้ผ่านแล้ว นามพระเจ้า
ทรงธรรม์ ครองเขตรัตนชาติมา กรุงทวารพที สถิณญา
โต อโนปโม กอบด้วยปรีชาญาณ แดกฉานในปริยัติ
แจ่มเจนอรรถยากเทียบ หากเปรียบเทียบรู้ ไครบอาจ
ต่อสู้ ท่านได้สักคน หนึ่งนา ๑

๑ กาลนัยพิตรท้าว คำวิที
นัยแต่เกลิงดวลยรัช ครอบถ้วน
เขญวีสติ สัจฉิ
กอบกุศลล้วนแล้ว อูฟาร ๑

๑ อภิเรกวสุสสค์ ชีวตุ ขอพระภูธร จงสถิตสถาพร
กว่ารัชพรรษา ที่มาโยโก โหตุ อโรโก โหตุ ยิน

พระชนม์นาน กาลพยายามงชา สุทธิโต โหตุ มหาราช
 เกษมสันต์หรรษา ในราชฤไทย สิทธิกิจิ์ สิทธิกมม
 กิจโตประสงค์ ในการกิจงาน สำเร็จทันใจ สิทธิลาโ
 ราชลาภแหล่งหลาย ทั้งสำน้ำไหล ชโย นิรุ นิกาล
 มารไชย ศักดิ์เชิดขาม ปรมินทมหราชวรสุส ภาว
 สัพพทา ขอลถวายพระพร พระปรมินทร เจ้าแผ่นดินสยาม
 ขอเดชะคุณพระ รัตนทั้งสาม จงประสิทธิคาม อามา
 พร้องนี้เทอดญ ๑

จารึกลับแล

ของพระยาชลยุทธโยธินทร

เฉลิมพระเกียรติยศ พระเจ้าปราสาททอง

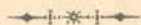
๑ ข้าราชการเจ้า	จอมสยา มีศรีไชย
ชลยุทธโยธินทรพระยา	ยศทั้ง
วังสฤษดิ์ลับแลปรา	รกราช ประสงค์ไช
ถวายแต่กระษัตริย์ครั้ง	ปกเกล้ากรุงเดิม ฯ
๒ นามเฉลิมสรรเพชญ์หา	ปราสาท ทองเขย .
เถลิงรัชยศสกรชาติ	ขุนไว้
ขอจอมพิภพราช	สยามบิชา ขุนนา
กลุ่กสรรพสวัสดิ์ให้	เดชล้ำเลิศบรรพ ฯ

จารึกลับแล

ของพระยาอัครพันธ์โสภณ

(ม ร ว. หน อัครางกูร นครงเทพ)

เฉลิมพระเกียรติยศ สมเด็จพระเจ้าฟ้าไชย

๑	กระษัตริย์สมเษกเจ้า	ฟ้าไชย
	เจริญรูปยิ่งไหนใด	เลิศผู้
	พระชนกเณรหงไทย	ปราโมทย์ พระนา
	ประสวทรราชทายาท	กอบให้เกลิงฉวลิย์
๒	สรวมสามสว่างลวงพัน	รพีพัน ดวงเฮย
	บริรักษ์มิ่งมไหสวรย์	ชยู่เกล้า
	รุ่งปรกรุ่งบ้องกัน	อริราช นิราแซ
	ยืนยังอยู่ค้ำแก้ว	ขวยฟ้ากินเจริญ ๑

จารึกลับแล

ของพระเจ้าเชียงใหม่อินทวิชยานนท์

เฉลิมพระเกียรติยศ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

๐ จุฬารงค์ องค์เทศฤทธิเรืองราย คิดถึงพระนารายณ์
 ท่านเจ้า องค์ครอบครองมาแต่เดิมกาย ปางก่อน
 มาหนึ่ง พระองค์ท่านมีฤทธิกว้าง นั่งข้างครองเมือง
 พระเจ้าเชียงใหม่ ได้ทำลัษแลไฟเหลืองตั้งมั่น อธิศ
 บัญไปถึงคุณท่านนั้น ขอให้ฤทธิบุญ เพื่อพนปฏไคว
 ยนต์อ จุฬไฟแดงแสงสว่างแรงเรืองยาย ขอถวาย
 แก่พระนารายณ์ท่านเจ้า มีองค์ฤทธิแต่เดิมกาย ไรย
 เร่งแรงหนึ่ง ขอข่งจำเภาะหน้าชนยาวยนต์ ขอพง
 ขาวมียคยาว แดมภายน่า ขอให้พระอยู่หัวไต้ครอง
 ครอบฟ้า อย่าให้ตกต่ำช้า ขอให้ยิ่งเดิมก่อน ฯ

จารึกกลับแล

ของพระสุนทรนาถกิจปริชา

เฉลิมพระเกียรติยศ พระเจ้าเอกทัศ

พระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์

๑ บุษิตเฉลิมพระเจ้า	สุริยา มรินทร์นอ
เกลิงรัชเป็นราชา	สทท่าย
ณกรุงเทพทวาร	วกก่อน โพนโพ
เสียนครจำผ้าย	ผละทิ้งไอสวรรค์ ฯ
๒ ทรงธรรม์คำวิหค้วย	ถวัลยรัช
ไถ่ส่วนเสียวศตพรวณ	ครบถ้วน
ประกอบยศลวัก	นาเนก ประการเซย
เพื่อศรีสวัสดิ์กลวน	เลิศด้วยมงคล ฯ
๓ ขอพระชนมอยู่ยัง	ยืนนาน เน้นเทอญ
มีพระพรณสถฐาน	ผ่องแผ้ว
เจริญพระกุศลสำราญ	นฤโรค
ภูมพระพลเพริศแพร้ว	พรั่งพร้อมปฏิกาณ ฯ

จารึกถ้ำแล

ของพระยาเทเวศร์วงศ์วิวัฒน์

เฉลิมพระเกียรติยศพระเจ้ากรุงธนบุรี

๑ ปางสมัยปวงม่านปล้น	อยุธยา
เห็นพินาศนครา	ห่อนแคล้ว
พระยาวชิรปรา	การกาจ หาญแฮ
คุมพวกพนกลันเกล้า	คิดพร้อมใจกัน ฯ
๒ พนผาซากักหอม	แตกฉาน
รับร่ายทางราญ	รอกได้
พักแรมณบ้านพราน	นักรบรุก กรุงแซ
ปล่อยพวกพลหาญให้	ลากคั่นธัญญา ฯ
๓ มาประปรักษ์กัน	คามทิศ
ท่านหนึ่งกับทหารสนิท	นับห้า
ชัยสะเลิกประชิด	ชล่ำได้ ทลวงแซ
หม่อมานสามสิบม้า	หมกหัวเขหนี ฯ

๕	๖
๐ กรุงศรีอยุธยาแพะ	ไพร่
มากข่มสามัคคี	คิกลู้
เพื่องห้าแต่หากมี	ไรรวม หาญแ
อาชนะแก้กัฏฐ์	ก่อตั้งกรุงธน ฯ
โคลง ๓ ทรงพระราชอุทิศให้	แก่เจ้าตากผู้ไ้
กลับตั้งกรุงธน	แสนา ฯ
๐ วินวันบวรยบ	ครบขยับสืบหา
ขอพระผู้ผ่านหล้า	ศุภพันพรรณา ฯ

จารึกฉบับแล

ของพระเจ้านั่งยาเธอกรมหมื่นดำรงราชานุภาพ

เฉลิมพระเกียรติยศ

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

๑ ประทีปอุทิศเบื้อง	บัวบาท
สมเด็จพระนารายณ์	ยอดฟ้า
องค์ปฐมบรมราช	วงศ์จัก กริแซ
สืบพระวงศ์มาห้า	รัชไค้ตงสยาม ฯ
๒ บ้านเมืองเรืองรุ่งพัน	ภาคสมัย อินเอย
เจริญเกียรติเกริกนามไทย	ทั่วหล้า
พระนครเพิ่มพูนไฟ	บุลย์สมบัติ
ต่างประเทศมาค้า	แข่งให้ไทยเกษม ฯ
๓ เจริญสุขทุกทั่วหน้า	ชนนิกร
เพราะพระเดชอัคร	ปกเกล้า
ปานประหนึ่งว่าบิทร	ถนนมยุตร
เพียรเพิ่มสุขปลกเศวรา	สิ่งร้ายชยายเชิญ ฯ

๕ เป็นราชินิกุล

ทรงสืบสันตติวงศ์

บั้นพระเบญจองค์

ผ่านภพครบบสืบห้า

๕ ถึงขณิกขิตเสี้ยว

อภิศราชม์เสมอรัช

ลลาราชสมบัติ

ปราโมทย์จึงไปรทเกล้า

๖ ทรงคำนึงถึงพระผู้

กษัตริราชวงศา

พระเกษพระคุณหล

ควรสถิตย์เป็นนิทัง

๖ พระโองการตรัสให้แต่ง

ปรุกระกัษปวงพระกา

ทรงอุทิศบูชา

สนองพระคุณพระเลียง

ในพระวงศ์

ผ่านฟ้า

เกษกระษัตริย์

ศกไท้โดยประมวล ฯ

สัทพรหม

แต่เกล้า

ยืนเนือง นานแฮ

สั่งตั้งการฉลอง ฯ

ไปยกา จิราชแฮ

สฤษดิ์ตั้ง

โตเปรียบ ไม่เลย

ทั่วถ้วนแดนไทย ฯ

ชวาลา

กลืนเกลี้ยง

เฉลิมเกียรติ ถวายแฮ

โลกให้ไทยเกษม ฯ

๕ ขออนำพระราชกิจเกอ
อาทิจคือศีลทาน

อีกพระอนินิหาร

ความรักภักดีทั้ง

๖ ึ่งนำสัมฤทธิ์พร้อม

แต่พระจอมภูวคต

เสวยสวัสดิมงคล

เจริญพระชนม์อยู่ชั่ว

พิชิตการ

ท่านตั้ง

อติตราช

แห่งข้าฝาดของ ฯ

ศกผล

กิลกหล้า

เกษมสุข เสมอเทอญ

ร่วมร้อยพรรษกาล ฯ

จารึกลับแล

ของพระเจ้าองค์ยาเธอ พระองค์เจ้าไชยันตมงคล
(กรมหมื่นมหิศรวราชฤไทย)

เฉลิมพระเกียรติยศ

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

- ๑๒ พระเป็นเจ้าสยามรัฐ มนต์น้อมจำนงทรง
สถิตย์สถนของพระคุณองค์ พระเลิศหล้านภาลัย ฯ
- ๑ เณชวยเบญจพิลเบญจ จอวยแต่เกลิงไฮ
สรวรย์จอมไผทไทย ประทานทานมโหฬาร ฯ
- ๑ อภิเศกผลถวายนารด บรมราชธัญกา
ธิราชอันถวิลยา ภิเศกสยพระวงศ์พันธุ์ ฯ
- ๑ พระเกียรติเพื่องพระยศผู้ พระเชษฐังพระคุณอนันต์
บำรุงราชภูรบำรุงยศสรรพ วิบัติทั่วราชอาณาจักร ฯ
- ๑ ๑ เป็นเจ้าคเชนทร์สาม เสวยผ่องพิไลยกล
คชาจักรพรรดิยล พิเศษสุกพิไลยสาร ฯ

- ๑ พระปรีชาเฉลียวแหลม ธแต่งตั้งแต่มัณิพนธ์ภาณ
 เสนาอาหะเอาอารีย์ สติลัมละเลิงหลง ฯ
- ๑ วิชาช่างพระเนจิตร ประกิจฐ์ราชอุทยานยง
 ประคัษพฤกษ์ลดาทง ระกิตผลผกางาม ฯ
- ๑ อทรงสฤษดิ์มหาธาตุ อรุณราชวราราม
 ประพิมพ์ภาพไผทสยาม นิยมทุกประเทศสถาน ฯ
- ๑ ธิไค้พทอพิมพ์บุษ ยรัตน์สถธธำชางปาน
 พิเชียรเพิ่มพระสมภาร ภโยเกียรกิสรรเสริญ ฯ
- ๑ ประวัคไทรอุปบัติ สยามรัฐระบำเย็น
 ธิรวมราชดำเนิน ชนกไค้ไขไผ่ฝน ฯ
- ๑ อวิราญอหาญสู้ ประกอบกัณฑ์นครคิน
 ทลธททรงพระยศยืน ยรมราชนราบาล ฯ
- ๑ ประณมแต่ตระกูลมายุ แลพระราชกุมาร
 พระราชวังบรรสถาน แลผู้ผ่านมโหฬรรย์ ฯ
- ๑ พระบารมีพระควรเห็น ประหลาดเปนมหัจฉรรย์
 พระยศไท้เถลิงถวัลย์ พิเศษยิ่งณโลกีย์ ฯ

- ๑ พนมมอญประมวญคิต
ก็พ่ายแพ้ไพร่ระไลยผิ
- ๑ มลายูเขมรคิต
ญวนลือภูกามสาร
- ๑ ระวังเหตุโดยอรร
พระเดชไ้ทรงเรือง
- ๑ บรมนารถบำรุงพท
กำหนดแบบประโยชน์อัน
- ๑ แลทรงสร้างวราราม
อาณาจักรก็จำเนียร
- ๑ ถสร้างสมุทปรำการ
จะต่อสู้ขั้วร็อย
- ๑ ขบารุงบรมญาทิ
และไพร่ฟ้าประชาชี
- ๑ พระคุณไ้ค้ำถ้วนนัย
บรมนารถทรงสร
- ประทุษฐจิตรจะรวี
บเข้าชอบนิไสยพาล ๑
- ขบถยิทธิก็แหลกลาญ
อีกทวายคัคเคื่อง ๑
- มโดยพลันบพลันเปลื้อง
รวีแสงเสมอกัน ๑
- อศาสน์สุดเกษมสันต์
จะสู้รบวิชาเรียน ๑
- พยายามฤหน่ายเพียร
ผูกงโดยขทัชดอย ๑
- นครขึ้นอเชื่อนคอย
ณรงค์ฤทธิรวี ๑
- ภิมุขมาคยมนตร์
บแผกผิกลตทศธรรม ๑
- อนนกลือจระรำพรณ
สถยภิศนของพระบทยงส์ ๑

- ๑ อำนาจอันคำวิหัชชอบ ะขอบบุงฺสนององค์
 ขพิตรไค้กำรงทรง ขรมคฺชเกษมสํานต์ ๑ .
- ๑ เจริญราชสมบัติ ถวัลยรัชเนานาน
 อุตฺถวฺเภทพิบัติพาล ๑ . พินาศพ่ายพระขารมี ๑
- ๑ ขำราศไภยขำราศโคก ขำราศโรคยา
 ประสงค์สิทธิมนิน ๑ รมิตรไค้ประภักดิ์ ๑
- ๑ อำนาจรัตนัตยา อิบันกาลประสิทธิสรพ์
 ณเบืองบาทพระทรงธรรม ๑ ประภักดิ์พระพรถวาย ๑

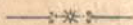

จารึกลับแล

ของพระเจ้าอนงยาเออ เจ้าฟ้ากรมขุนนริศรานุวัดติวงศ์

เฉลิมพระเกียรติยศ

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

๑ ลับแลประทับนี้

นฤปะ

ทรงอุทิศถวายพระ

นั่งเกล้า

สักการณงานธะ

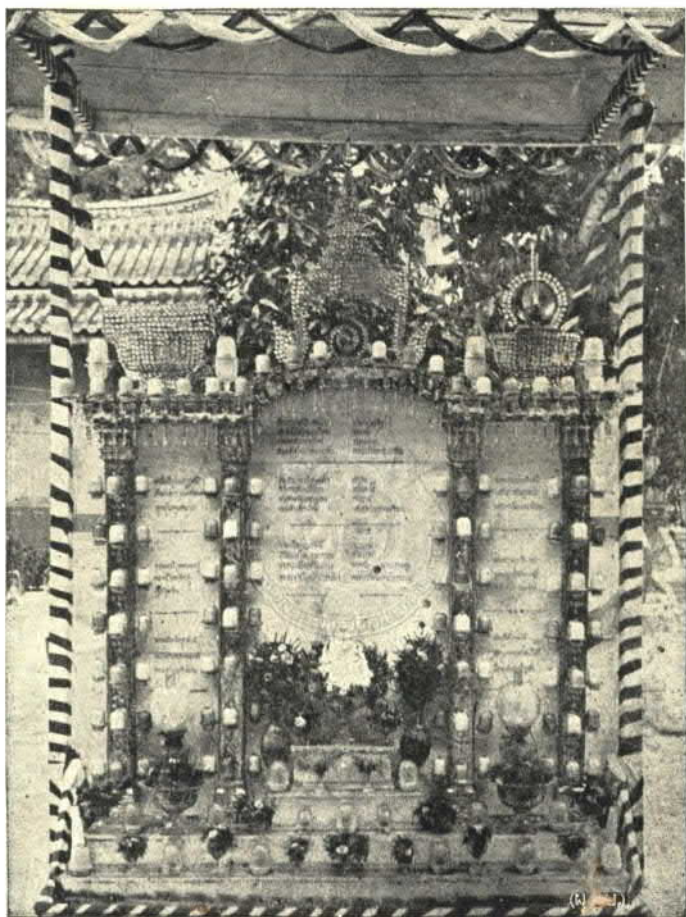
ฉลองรัช นั้แล

รฎกแรกชนรอบเข้า

เชยวรอยบเต็ม ฯ

มีฉันท้อก

แต่หาฉบับไม่พบ

ลับแลของสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าฯ
 กรมพระภาณุพันธุวงศ์วรเดช

จารึกฉบับแล

ของสมเด็จพระเจ้านั่งเอยาเออ

เจ้าพากรมพระญาณพนัธวงศ์วรเดช

เฉลิมพระเกียรติยศ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๑ สักการชวลิตลวัน

คำรัสไทยสยามิศ

ทรงพระราชอุทิศ

สมเด็จพะจอมเกล้า

๒ ทั้งเก็บพระไต่ไล่ตั้ง

ศิริราชสมบัตินทรง

พันสองสิบสามกอง

รวมสิบเจ็ดพันทั้ง

เล่ห์พระภิกษุ

ราชเที

ถวายแต่

กอบก่อกองเฉลิม

ตำรวจ

ศกกรัง

ศกกราช

เศษด้วยหกเดือน

๓ ไข่เหมือนในรัช

เนานาน

๔ กล้วยทำพรวนกาล

ล่วงแล้ว

ขอพระยาศรีชนมาน

มากยิ่ง ยาวเทอญ

ขอราชสมบัติแคล้ว

คลาศพันภัยอันตราย ๑

โกล ๒ บรรยายประทีปทั้ง

แก้วประดับทุกครั้ง

ผนวชน้อมนามนิยมน

๑

๑ ส้มความวชิรแก้ว

ญาณทรายสว่างแล้ว

๒ เล่ห์เพี่ยงแสงเพลิง

๑

๑ บันเทิงที่พระไถ่

ผดุงพุทธศาสน์ให้

เรียบร้อยเจริญดี

๑

๑ หนึ่งมีรูปมกุฏทั้ง

เทียบพระนามเทียบทั้ง

๑ กุผู้ผดุงสยาม

๑

๑ ความเจริญพระรอบรู้

ขยายกิจพานิชย์

๑ รั้วให้รุ่งเรือง

๑

๑ พลเมืองมีทุกขแม่

พระทรายพระทรงแก้

๑ กอด้วยยติธรรม

๑

โกมพระราชอุทิศ ที่บางปะอิน

จารึก ไคมประทีป

ของเจ้าจอมมารดา ชุ่ม รัชกาลที่ ๔

เฉลิมเกียรติเจ้าแม่วัดดุสิต

๖ ประทีปอุทิศเฉลิม

พระเกียรติเพิ่มเติม

เจ้าแม่วัดดุสิตโดยหมาย ๑

๑ ท่านคือพระนมพระนารายณ์ โภษาสองน้าย

กับบุตรพระแม่มีคุณ ๑

๑ พระเกษียรเพียรเลี้ยงตามครุฑ สามเลิศลือบุญ

ละอย่างละอย่างต่างกัน ๑

๑ หนึ่งไต่ครอบครองมไหสวรรย์ หนึ่งนายกขัน

ขวิระย่อยอมหนึ่ง ๑

๑ หนึ่งเป็นทตฺตาทิยัก

เวนิญราชไมตรี

บุรุษให้กองเกียรติไทย ๑

๑ ระหาคู่เปรียบเทียบใคร

ที่จะอุปไมย

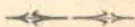
เหมือนอย่างพระแม่ห่อนเห็น ๑

จารึกโคมประทับ

ของพระบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากัลยาณประวัติ

(กรมหมื่นแก้วพินัสสุริยา)

เฉลิมพระเกียรติเจ้าฟ้ากรมหลวงเทพยวดี

๑	เจ้าฟ้าปรากฏช้าง	ออกพระ นามเชย
	ปางปฐมชัตตะ	ยศล้ำ
	กรมหลวงเทพยว	ทิดิลก เลิศแซ
	เสวยสุขสร้างทุกขชา	ตราขโมมอมรเมือง ฯ
๒	สนองบาทนฤนาถเจ้า	สยามินทร์
	สำหรับราโชทิศ :	ส่วนไค้
	ตามพระราชประสงค์สิทธิ	ล้ำเร่ง ผลเทอญ
	แต่พระนามนาฏไท้	ที่อ้างออกแถลง ฯ

จารึกโคมประทีป

ของพระมนตรวิพนกิจ

(เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี)

เฉลิมพระเกียรติเจ้าฟ้าคุณทูล

๖๖ ทำโคมนั้นมาไว้
พระเกียรติท่านเพิ่มเติม

๑ จะได้คนอย่างท่าน
ความดีเหลือพรรณนา

๑ ได้ทราบทั่วกันว่า

ท่านได้ร่วมสุขปน

๑ อยู่นานกาลล่วงไป
สนองราชกิจหา

ประจักษ์ใจเฉลิม

ให้มากกว่าแต่ก่อนมา ฯ

ก็กันการเหลือจะหา

จะว่าย่อพอให้คน ฯ

นามเจ้าฟ้าคุณทูล

ในรัชกาลที่สองมา ฯ

ท่านก็ได้โอรสา

นุกิจเลิศประเสริฐแสน ฯ

จาวีก ไคมประทีป

ของหม่อมน้อย ในกรมหมื่นดำรงราชานุภาพ
เฉลิมเกียรติทั่วเทพกระสัตรี

๑	คราวพม่ามาติดตั้ง	ติดกลาง
	ไทยวิชัยคัททาง	รบร่ำ
	เพราะเหตุพระยาวาง	วายชีพ เสียแฮ
	หากท่านผู้หญิงกล้า	ออกสู้ต่างผัว ๆ
๒	มิใช่ไทยชนะด้วย	หญิงก็ แม่เอ๋ย
	บรมนารถราชจักรี	จึงตั้ง
	เป็นท้าวเทพกระสัตรี	ตราชอย ไว้แฮ
	เชิดช้อลือเกียรติทั้ง	ยักยักไผ่ฝายเหนือ ๆ

จารึก ไคม่ประทีป

ของหม่อมอมรวงศ์วิวัฒน์

(พระยาพจนปรีชา)

เฉลิมพระเกียรติกรมพระราชวังบวรมหาศัศดิพลเทพ

- ๑๒ พระเป็นเจ้าสยามราชกุมาร เสด็จฯ ทิศาภิรมย์
ณ ที่เขมรของคัทรัง ๑
- ๑๓ พระยารัษฎานุประดิษฐ์ ๑
ณ กรุงเทพมหานคร และธานี ๑
- ๑๔ พระวงศ์คณามาศ ๑
ณ กรุงรัตนโกสินทร์ ๑
- ๑๕ พระยาศรีสุริยราช ๑
ณ กรุงรัตนโกสินทร์ ๑
- ๑๖ พระยาศรีสุริยราช ๑
ณ กรุงรัตนโกสินทร์ ๑
- ๑๗ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๑๘ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๑๙ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๒๐ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๒๑ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๒๒ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๒๓ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๒๔ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๒๕ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๒๖ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๒๗ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๒๘ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๒๙ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑
- ๓๐ ไคม่นิเวศของคั
ท้าวผู้มีคุณานัน ๑

๑ ทรงนามมหาคักดิ์
ปรีชาวิชากร

๑ ไต่ยกพยุหยาตร
เวียงจันท์ประลัยลาญ

๑ อาวาสพระทรงสร้าง
เกริกหล้าฤตาไทย

๑ ชยมยุคลบาท
พระบันประชากร

๑ พระจงเจริญชา
พระจงเจริญใน

๑ พระจงเจริญสุข
พระจงเจริญพล

๑ พระจงนิราศสรร
ฤศมประสิทธิ์ถวาย

พลเสพอภิศร

กลศึกชำนาญการ ๑

อนชาคชบดหาญ
ปรบักษ์ปราไชย ๑

สิริสามสถานไกร
ธรรบันนรินทร์ ๑

นฤนาถถวายพร
วรเกียรติประเสริฐไกร ๑

บุษิณานุภาพไป
สิริวรรณมงคล ๑

นิรทุกข์สถล
สรบึงทุกสิ่งหมาย ๑

พถยันตรายศลาย
นรนาถสยามินทร์ ๑

จารึก ไคม প্রতিปของหลวง

พระราชทานเป็นพระเกียรติยศแก่พระเจ้าน้องนางเธอ

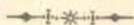
พระองค์เจ้าศรีพัฒนา

๑๒ บดินทรสยามินทร	อนจินตนาคนึง
สมัยจวบพระชนม์ถึง	ทุกพิภพกลางระหว่างไขย ๑
๑๑ ผลของยุคประชุมชน	อุบัติกลณโลกใน
ผลรวมฉนำไทย	ประสูตรสู่พระบารมี ๑
๑๐ ประยูรญาติอมาตย์หลาย	อนงค์ฉายพระวังมี
ปราโมทย์กมลย์	คิณันต์สไมสร ๑
๑๑ ขนิษฐาเกี่ยวและพราภพลัก	โอรสศรีพัฒนานกร
นิภาศโลกและอาวรณ์	เพราะชื่อเชื้อพระอาไลย ๑
๑๑ ประทีปนี้จำลององค์	อนชทรงอุทิศไป
ประสาธุจะท่าไค	จะพึงส่งประสงคถึง ๑

จารึกโคมประทับ

ของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสุทธาทิพยรัตน์
 เสด็จพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ
 เจ้าฟ้ากรมหลวงวิสุทธิกระษัตริย์

- ๑๑ แสงโคมจะส่องหา ทูลหม่อมมาพระองค์หญิง
 ห่อนเห็นพระองค์จริง แต่พระเกียรติพระนามยศ ฯ
- ๑๒ สมเด็จพระนิษฐา เจ้าฟ้าจันทร์มณฑล
 ศิริสุริยอโสภณ วรกระวี ฯ
- ๑๓ กรมหลวงวิราชดิษฐ์ นามวิสุทธิกระษัตริย์
 หากคงพระชนม์มี จะแสนรักเวทหลานหลาน ฯ

จารึกโคมประทีป

ของเจ้าจอมมารดาเส

เฉลิมเกียรติพระยาอัมรินทร์ภิรมย์ (ดิศ)

๑ พระยาข้าเก่าของ	บิณฑ
สมเด็จพระพุทธเจ้า	ร่วมเกล้า
อัมรินทร์ภิรมย์	ทิศขอ เติมแซ
พระโปรกประมวญเข้า	พวกผู้รักที่ ฯ

จารึกโคมประทับ

ของคุณหญิงเลื่อม มนตรีศรีวรงค์ (ชุ่ม บุนนาค)
เฉลิมเกียรติพระยาวิชิตสงคราม (ทัต)

จากวังเมืองภูเก็ต

๑ เมืองถลางข้างค่านปละ วันเอะ

ภูเก็ตเป็นบ้านเนาะ	รกร้าง
เดิมหลวงมหาดไทยเสาะ	หาท หมอชเฮ
พบแร่เรียกลูกจ้าง	จัดตั้งท่าเหมือง ๗
๒ ไปนานการเคยตัง	เมืองตก เต็มแฮ
จอกแจกแจกออกทอ	ค้าเช่า
เผาไฟรถมำคก	คัยคัง
จึงโปรดให้เป็นเจ้า	บรรชนกรุงศรี ๗

๓ แล้วเลื่อนเกียรติยศทั้ง ประทานนาม
พระยาวิชิตสงคราม โปรดตั้ง
พานทองและตราความ ชอขพระราชา ทานแฮ
ตำแหน่งจากวางรัง ทัวแคว้นแดนถลาง ๗

